

אמר רבי יצחק: למה נקראת כן? לפי שהיא קרית הארבע זוגות, שנקברו שם: אדם וחוה. אברהם ושרה. יצחק ורבקה. יעקב ולאה³.

"ויהי בימי אמרפל" פליגי בה רב ושמואל.

חד אמר: נמרוד שמו. ולמה נקרא שמו אמרפל? לפי שאמר והפיל לאברהם אבינו בתוך כבשן האש.

וחד אמר: אמרפל שמו. ולמה נקרא שמו נמרוד? לפי שהמריד את כל העולם כולו עליו [לשון כבוד הוא כלפי שמים] במלכותו⁴.

"ויקם מלך חדש על מצרים" פליגי בה רב ושמואל.

חד אמר: חדש ממש.

וחד אמר: שנתחדשו גזירותיו.

ומביאה הגמרא דוגמאות נוספות שנחלקו רב ושמואל בביאור המשמעות של מלים שונות.

"מערת המכפלה" – פליגי בה רב ושמואל:

חד אמר: היו בה שני בתים, זה לפניו מזה.

וחד אמר: היו בה בית, ועלייה על גביו.

והוינן בה: בשלמא למאן דאמר שהיתה בנויה בית ועליה, זה על גב זה – היינו דקרי לה "מכפלה", על שם שכפולה בשתי תקרות.

אלא למאן דאמר: שני בתים זה לפניו מזה – מאי "מכפלה"? והרי כל בית הוא בית בפני עצמו, ולא שייך בזה לשון כפל.

ומשנינן: על שם שכפולה בזוגות. שנקברו שם זוגות איש ואשתו, כדמפרש ואזיל¹:

"ממרא קרית ארבע היא חברון"².

3. כתב מהרש"א דענין ד' זוגות הוא כפי הדין שהמוכר לחבירו מקום לעשות קבר עושה לו מערה, ופותח לתוכה ד' כוכין, דהיינו ארבע זוגות.

ועוד כתב, שהטעם בזה, כדי שיהא קבר לעצמו ועוד שבעה קברים לשבעה הקרובים המוטלים על האדם לקוברם, שהם אותם קרובים שהכהן מיטמא להם.

4. כתב הרא"ם בחומש שהכרח הגמרא לפרש שנמרוד ואמרפל הוא אותו איש. כי אצל נמרוד נאמר שהיתה ראשית ממלכתו בארץ שנער, וכן אצל אמרפל נאמר שהיה מלך שנער. והמהרש"א כתב שהטעם הוא, לפי שנאמר

1. הקשה המהרש"א מנין שהיו שני בתים זה לפניו מזה, שהרי לאו משום הכי נקרא "מכפלה"? ותירץ דרב ושמואל לא פליגי בפירוש המלה מכפלה, אלא כל אחד היתה קבלה בידו איך היתה המערה. והגמרא מבארת את המלה מכפלה, כל אחד לפי שיטתו. ובתורת חיים כתב דהשתא חזרה הגמרא מהא דשני בתים זה לפניו מזה.

2. מקרא זה הוא בפרשת וישלח. וכתב מהרש"א דהא דלא הביאה הגמרא קרא דפרשת חיי שרה "ותמת שרה בקרית ארבע", משום דשם יש לפרש קרית איש ששמו ארבע, אבל כאן דכתיב "הארבע" בה"א הידיעה, אי אפשר לפרש כן, לפי שבשם העצם לא תבא ה"א הידיעה.